

UDENRIGSMINISTERIET

Samlenotat

Enhed:

Europapolitisk
kontor (EUP)

7. Forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden

KOM(2018) 372 final

Dato:

29-11-2018

Sagsnummer:

2018 - 21902

1. Resumé

Forordningen fastlægger specifikke støttemålsætninger og anvendelsesområder for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden. Målsætningerne bygger på de politiske målsætninger, der er opstillet i forordningen om fælles bestemmelser for en række EU-fonde (CPR).

Danmark modtager på nuværende tidspunkt midler fra EFRU, men modtager ikke midler fra Samhørighedsfonden. I Kommissionens forslag står Danmark fortsat til at modtage støtte fra EFRU, men vil heller ikke i fremtiden modtage midler fra Samhørighedsfonden, der er målrettet mindre velstående EU-lande.

Regeringen finder det positivt, at midlerne fokuseres på målsætningerne om et mere innovativt og et mere grønt Europa. Bindinger på anvendelsen af midlerne må dog ikke hindre fokuserede investeringer og skal stå mål med programmernes omfang og de administrative byrder forbundet hermed.

Regeringen lægger vægt på, at forhandlingerne om retsaktens vedrørende EFRU og Samhørighedsfonden ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

Der er indikationer på, at der muligvis kan opnås en delvis generel indstilling med udgangen af december 2018.

2. Baggrund

Forordningen fastlægger en række fondsspecifikke og fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden. Det vedrører primært hvilke prioriteter fondenes midler kan anvendes til. Generelle regler for udmøntning og implementering af EFRU og Samhørighedsfonden defineres så vidt muligt sammen med andre EU-politikker under delt forvaltning i den særskilte forordning for fælles bestemmelser (CPR)¹, som er under forhandling.

Forordningen er hjemlet i artikel 174 og 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

¹Se særskilt grund- og nærhedsnotat herom - KOM(2018) 375 final – oversendt 27. juni 2018

EFRU's mål er fastsat i artikel 176 i TEUF: "*Den Europæiske Fond for Regionaludvikling skal bidrage til at udligne de største regionale skævheder i Unionen ved at deltage i udviklingen og strukturtilpasningen af de områder, der er bagefter i udvikling, og i omstillingen af de industriområder, der er i tilbagegang.*"

Samhørighedsfondens mål er fastsat i artikel 177 i TEUF: "*En Samhørighedsfond (...) yder finansielle bidrag til projekter inden for miljø og transeuropæiske net på transportinfrastrukturområdet.*"

Danmark modtager på nuværende tidspunkt midler fra EFRU, men modtager ikke midler fra Samhørighedsfonden. I Kommissionens forslag står Danmark fortsat til at modtage støtte fra EFRU, men vil heller ikke i fremtiden modtage midler fra Samhørighedsfonden, der er målrettet mindre velstående EU-lande.

Der foregår aktuelt forhandlinger om forordningsforslaget på teknisk niveau. Der er indikationer på, at der kan opnås en delvis generel indstilling med udgangen af december 2018.

3. Formål og indhold

Forordningen fastlægger specifikke støttemålsætninger og anvendelsesområder for EFRU og Samhørighedsfonden. Målsætningerne bygger på de politiske målsætninger, der er opstillet i CPR-forordningen. I forordningen opstilles også en liste over ikke-støtteberettigede aktiviteter, der falder uden for anvendelsesområdet for fondene, herunder bl.a. lufthavnsinfrastruktur² og nedlukning og opførelse af nukleare anlæg.

Størstedelen af de generelle og administrative regler for EFRU og Samhørighedsfonden er reguleret i CPR-forordningen.

De politiske målsætninger i CPR-forordningen, som de specifikke målsætninger for EFRU og Samhørighedsfonden bygger på, er:

- 1) et mere intelligent Europa ved at fremme innovativ og intelligent økonomisk omstilling ("PO 1")
- 2) et grønnere, kulstoffattigt Europa ved at fremme en ren og fair energiomstilling, investering i de grønne og blå økonomier, den cirkulære økonomi, tilpasning til klimaforandringer og risikoforebyggelse og -styring ("PO 2")
- 3) et tættere sammenknyttet Europa ved at øge mobilitet og regional informations- og kommunikationsteknologi –konnektivitet ("PO 3")
- 4) et mere socialt Europa — gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder ("PO 4")
- 5) et Europa tættere på borgerne ved at fremme en bæredygtig og integreret udvikling af byer, landdistrikter og kystområder og lokale initiativer ("PO 5")

Der lægges op til, afhængigt af medlemsstaternes relative velstand, at størstedelen af midlerne under EFRU koncentrerer omkring de to overordnede hovedprioriteter; et

² Undtaget for regioner i den yderste periferi.

mere intelligent Europa (PO 1) og et grønnere, kulstoffattigt Europa (PO 2). Det kaldes tematisk koncentration. For Danmark, og andre lande med BNI på over 100 pct. af EU-gennemsnittet, vil konsekvensen – hvis forordningen bliver vedtaget som foreslået – være at Danmark skal anvende minimum 85% af de samlede tildelte midler fra EFRU på de to ovenfor angivne hovedmålsætninger. Heraf skal mindst 60% af de samlede midler anvendes på PO 1. Denne tematiske koncentration skal opretholdes gennem hele programperioden. Vedtages forslaget som det foreligger, vil det betyde at medlemslande med et BNI mellem 75 pct. og 100 pct. af EU-gennemsnittet, mindst vil skulle anvende 45 pct. på PO 1 og 30 pct. på PO 2. For medlemslande med et BNI under 75 pct. vil bindingerne være 35 pct. på PO 1 og 30 pct. på PO 2.

Endelig lægges der op til at forpligte 6 pct. af midlerne under EFRU til bæredygtig byudvikling.

Med udgangspunkt i ovenfor beskrevne specifikke målsætninger, kan støtte fra EFRU anvendes på følgende områder, undtaget investeringer i en række specifikke tilfælde (lufthavnsinfrastruktur, nedlukning og opførelse af nukleare anlæg etc.):

- a) investeringer i infrastruktur
- b) investeringer i adgang til tjenester
- c) produktive investeringer i SMV'er
- d) udstyr, software og immaterielle aktiver
- e) information, kommunikation, undersøgelser, netværksarbejde, samarbejde, udveksling af erfaringer og aktiviteter, der involverer klynger
- f) teknisk bistand.

For Samhørighedsfonden gælder, at den kan støtte:

- a) investeringer i miljø, herunder investeringer i forbindelse med bæredygtig udvikling og energi med miljømæssige fordele
- b) investeringer i TEN-T (det Transeuropæiske transportnet)
- c) teknisk bistand.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets REGI-udvalg har i udkastet til sin betænkning³ fra 21. september 2018 om forordningsforslaget bl.a. lagt vægt på, at:

- anvendelsesområdet bør udvides til blandt andet at inkludere beskyttelse og fremme af naturarven, katastrofemodstandsdygtighed, bæredygtig turisme og kultur,
- tematisk koncentration bør fastsættes på regionalt i stedet for nationalt niveau,
- det tillades at investere i eksisterende (ikke regionale) lufthavne og ny lufthavnsinfrastruktur i forbindelse med TEN-T-net.

³ EP-dokument: 2018/0197(COD) af 21. september 2018

5. Nærhedsprincippet

Da forslaget vedrører gennemførelsen af EU's Fond for Regional Udvikling og Samhørighedsfonden, kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Administration af tilskud fra EFRU reguleres i dag i LBK nr. 347 af 14/04/2016.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne have lovgivningsmæssige konsekvenser for de love eller bekendtgørelser, der implementerer EFRU i Danmark.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget ventes at få statsfinansielle konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget. Forslaget vurderes at kunne have administrative konsekvenser afhængigt af udformningen af det endelige regelsæt. Kommissionen lægger op til et udgiftsniveau på ca. 201 mia. euro og ca. 41 mia. euro i 2018-priser til henholdsvis ERFU og Samhørighedsfonden. Udgiftsniveauet for EFRU og Samhørighedsfonden forhandles som led i Kommissionens forslag til den næste flerårige finansielle ramme for 2021-2027, som blev offentliggjort 2. maj 2018.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Afhængigt af udmøntningen af det danske nationale program kan forslaget have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

KL finder den tematiske koncentration positiv. Dog vurderes begrænsningen på anvendelsen af midlerne at være for stram, idet der ikke gives tilstrækkelige fleksibilitet til nationalt og lokalt at identificere de mest egnede indsatsområder, og det vurderes vanskeligt at prioritere klimatilpasningsindsatsen højt.

Danske Regioner mener, at Danmark bør prioritere muligheden for, at Regionalfondsmidlerne både understøtter et intelligent og et grønt Europa, og opfordrer særligt til at prioritere en dansk strukturfondsindsats inden for energiomstilling, cirkulær økonomi, klimatilpasning og risikoforvaltning.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt enighed blandt medlemsstaterne om behovet for at forenkle det nuværende regelsæt. En række medlemslande har udtrykt bekymring over de begrænsninger på anvendelsen af midlerne, som Kommissionen har fastlagt i sit forslag til den nye forordning. En række lande har modsat udtrykt tilfredshed med hvordan midlerne foreslås anvendt.

10. Regeringens generelle holdning

Overordnet set mener regeringen, at forordningen indeholder en række positive elementer, for så vidt angår reglerne for anvendelse af fondene. Det gælder blandt andet en simplificering af målsætningerne for EFRU og Samhørighedsfonden.

Regeringen finder det positivt, at EFRU-midlerne fokuseres på målsætningerne om et mere innovativt og et mere grønt Europa. Bindinger på anvendelsen af midlerne må dog ikke hindre fokuserede investeringer og skal stå mål med programmernes omfang og de administrative byrder forbundet hermed.

Regeringen finder at det bør sikres, at EFRU fokuseres på udvikling af vækstfremmende regionale potentialer på europæisk niveau (herunder innovation og iværksætter), og at Samhørighedsfonden fokuseres på bæredygtig udvikling og infrastruktur.

Regeringen er generelt positiv over for, at EU's strukturfonde fokuserer støtten til små- og mellemstore virksomheder.

Regeringen lægger vægt på, at statsstøttere reglerne i en europæisk kontekst overholdes ved gennemførelsen af strukturfondene, herunder særligt at der ikke gives støtte til udflytning af arbejdspladser og virksomheder. Dette vil dog skulle reguleres i CPR-forordningen, der regulerer størstedelen af de generelle regler og administrative regler for EFRU og Samhørighedsfonden.

Endelig lægger regeringen vægt på, at forhandlingerne vedrørende forordningen om EFRU og Samhørighedsfonden ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg 23. november 2018. Grund- og nærhedsnotat blev oversendt 27. juni 2018.